

2527

רומניקול מס. 21

מישיבת ועדת החינוך והתרבות
החקיימה ביום ד', ה' באדר חשי"ח - 25.2.1958 בשעה 11.00

נ כ ח ו -

- חברי הוועדה: היו"ר ש. פרסיץ
 ר. הקטין
 ס. ז. ערץ
 ח. יהודה
 ש. כטריח
 ח. מגורי-כהן
 י. סמילנסקי
 א. רוזאל-נאור
 ד. צצקי

מוזמנים: ד"ר אבידור
 ד"ר קצנלבוגן
 מר שריד

מטעם משרד החינוך והתרבות

מדר-היום: תקציב משרד החינוך והתרבות לשנת 1958/59.

היו"ר ש. פרסיץ: אני פותחת את הישיבה.

ראשית אני חפצה לשמוע את דעתכם, אם ברצונכם לשאול את השאלות בקשר לשני הסעיפים אשר לא דברנו עליהם בישיבה האחרונה ונקבל עליהם את החשובות ביחד, או לשמוע לפני כן את החשובות בשתי השאלות.

דברתי עם מר גורי, הוא כבוד שישיבת ועדת המשנה המשותפת של ועדת הכספים וועדת החינוך תתחיל לשבת מיד אחרי פורים. אם כן הייתי מאד מבקשת שאחם תחנו לי את האפשרות להתגבר על החמר. בוועדת הכספים הוא נוהג ביד רמה ויש להם לוח זמנים אשר הוא עומד עליו.

היום עומדינו לפנינו סעיפי הכשרת המורים, חנוך גבוה, חזונה וגדנ"ע. בשבוע הבא אני חפצה שנעבור לכל עניני התרבות כדי שנוכל לחיים את השאלות שלנו ולקבוע דיון. ואני מבקשת שאחם תחשבו ותעזרו לנו בזה.

מר שריד: לא נוכל לענות על כל השאלות, בחלק נענה הפעם ובחלק בפעם הבאה.

בענין המשכורת או השלומי ארגוני הנשים בעד כל ילד שנשלח לגן, אנחנו נשלח השנה 6.950 ל"י בשביל גילאי 5. לפי החשבון שלנו זה מיומד של ממוצע של גננת מומכת בשנת עבודתה השלישית. כאן באה תוספת, עד עכשו זה היה 6.550 ל"י, כן עד עכשו הממוצע היה גננת מומכת בשנת עבודתה הראשונה.

אם אנחנו מביאים בחשבון שבגננים של ארגוני הנשים כמו גנים רשמיים, יש מספר נכר של גננות בלתי מומכות מדרגות שונות, אזי לדעתנו הסכום הזה שאנחנו משלמים הוא מאזן את החשום הממשי. ונוסף לכך של הסכום שכל ארגון מקבל מאזנו, מקבלים גם השלום מיוחד מהרשויות המקומיות. (היו"ר: צריכים לקבל) ב-90 וכמה אחוזים מקבלים. יש כמה מקומות מרבנים, אך גם עליהם נתגבר

(ד. נצר: בענין זה יש הפכת ארצי כי הרשויות המקומיות צריכות לשלם, או לא?) היה מו"ם לפני שנתיים שלש. בקשו מאתנו שנתערב בזה ונביא לידי היכס ארצי. משרד החינוך לא רצה לעשות זאת כי הוא איננו יכול לעשה את החשבונות של הרשויות המקומיות. ולכן כל ארגון עושה את החשבון עם הרשות המקומיות אליו הוא שייך. ישנם מקומות שזה נעשה במשותף על ידי כל הארגונים וקובעים את החשלות. כמובן שכל הענין הזה מיוסד על הפסיקה. זה צריך להיות מוככם על ידי שני צדדים, לאו דוקא על ידי צד אחד. בהרבה מקומות מקבלים 2 ל"י לילד, ישנם מקומות שמקבלים יותר. בתל אביב עד היום מקבלים 2 ל"י. (ד. נצר: בתל אביב השנה מקבלים 40 ל"י). בתל אביב מקבלים הארגונים גם מהורים, בעקר בשטח התזונה. חלק מקבלים מאתנו על חשבון התזונה. כך שאותו השליש המקווה שצריך להשאר לעזרת הארגונים, וזה לא יותר משליש, ועל השליש הזה אני שומר שלא נקפח אותו, היינו, שלא יקופח חלקו של הארגון ושהשליש הזה ישאר לנו לפליטה.

גב" פרסיץ שאלה בדבר גודל הנשירה. שר החינוך בודק עכשו את המחקר הזה, ומסחבר שהוא יביא את הדבר הזה בנאום בכנסת. זהו מחקר שנכתב בהרבה מאד דפים, השר כעת בודק זאת ומנסה לדלות מחוכו את התמצית ואת העקר אשר יובא בנאום. (יו"ר: ועדת החינוך חשמה את הקבל לא רק את התמצית אלא את המחקר כולו). אמנם אך לאחר שהשר יבדוק זאת.

ענין החנוך המוכר, האם אנחנו משלמים להם 100% או 75%. אנחנו משלמים להם 75%, בהתאם להחלטת הממשלה. אבל היה וכות בין החנוך המוכר ובין הממשלה מה פרוש הדבר 75% ממשכורת המורים. החנוך המוכר טוען שאט אומרים 75% מהמשכורת, אזי המשכורת כוללת לא רק את החשלות הערטילאי הזה אלא ישנם עוד לבושים לחשלות הזה והט, פנסייה, מס מקביל, דמי הבראה, כל מה שנקרא תנאים סוציאליים. עד עכשו הם לא קבלו את האחוז הזה מהמשכורת בשלמותה. החנוך המוכר דורש גם השתתפות בזכויות הסוציאליות ב-75% אלה, ועל זה החליטה הממשלה לחת להם השנה סכום כסף שיסתכם בערך ב-160 אלף ל"י לשנה.

יושבת עכשו ועדה בין משרדית אשר צריכה להציע למשרד החינוך ולמשרד האוצר איך להשחמש בכסף הזה אשר הובטח מהזכויות הסוציאליות, על מנת שהן תובטחנה. דרך השמוש בכסף זה על מנת להבטיח שהזכויות הסוציאליות באמת תהיינה מובטח היא בעיה.

חברת הכנסת הקטין שאלנו אותנו מה בדבר תקציב הפתוח. תקציב הפתוח מופיע האן בתקציב. אנחנו עוד לא חלקנו אותו אלא לסעיפיו הכוללים. וזאת נעשה בעוד מספר שבועות, כי איננו מחלקים את תקציב הפתוח עכשו אלא אנורוצים לעשות זאת עם הפיס.

נהלנו מו"ם עם הפיס כדי לדעת כמה הם מקציבים לחנוך. ויש לנו ידיעה שהם יקציבו השנה 2 מיליון ל"י, בחוץ זה 200 אלף לחנוך אל יודי ומקצועי, ו-1 מיליון 800 אלף ל"י לחנוך יכודי. והחלוקה תיעשה עכשו במשותף. אנחנו רוצים לחלק גם את הכסף אשר השקענו לרשויות המקומיות וגם את הכסף של הפיס, ולתאם את הדברים האלה. משום כך לא חלקנו עדיין את הכסומים.

בתקציב הפתוח לישובי ההתישבות. אנחנו עוד לא קבענו מהו האחוז שההתישבות תקבל מתקציב הפתוח, לאחר שאנחנו מחליטים מהו האחוז, אז אנחנו באים בדברים עם ארגוני המועצות האיזוריות ומבקשים מהם הצעות איך לחלק את הכסף למועצות האיזוריות. יש מו"ם עם כל מועצה איזורית, וכל אחת מהן מביאה הצעות. כמובן שכל מועצה איזורית מביאה הצעות פי עשר מאשר היא מקבלת. לאחר שיודעים בדיוק כמה מקבלים, מחלקים לכל מועצה, וזו מחלקת אחר כך את הכסומים לכל נקדה ונקודה שבחוץ גבולה.

אנחנו חושבים שזוהי הדרך הטובה ביותר, כי אין במשרד החנוך אנשים היודעים את המצב יותר טוב מאשר המועצה האיזורית של אותו מקום, היא היודעת את הצרכים של כל מקום ומקום ויכולה לקבוע למי נחוץ פחות או יותר.

אני מוכן לענות גם על עוד שאלה אחת, ובוזה לפיכם. שאלתה של א. רזיאל-נאור - כמה כחות מיוחדות הפתחנה לקראת השנה הבאה. אנחנו נפתח בשנה הבאה בערך כ-75 כחות מיוחדות נוסף על הקיימים.

אם יהיו בחי ספר ומוסדות מיוחדים, על זאת לא אוכל כרגע לענות כי החכנון הסופי עדיין איננו. הובטח תקציב ל-75 כחות. עם זאת ברור שפנימיות אנחנו איננו פוחים. במדה שמשרד הסעד פותח מוסד עם פנימיה, אנחנו נותנים את המורים. ישנם מקרים כאלה בחיפה בבית ספר לחרשים אלמים, אשר הוא משותף לעיריה ולמשרד הסעד. העיריה שולחת את הילדים שלה, ומשרד הסעד הקים שני פנימיה עבור ילדים הבאים מכל חלקי הארץ.

מר קצנלבוגן:
אני אצטמצם בשאלות בקשר עם החינוך התיכוני, וגנו שם לא אוכל לענות על כל שאלות. ישנן שאלות שצריך לברר אותן ברור יותר רחב, והדבר לא ניתן מאחר ורק אחמול קבלנו את הפרוטוקול.

על השאלה - כמה עולה ילד בכל כחה, אנחנו עשינו חישוב שבכחה ט', השנה עלה ילד 370.80. אנחנו חישבנו 360 אך אחר כך באה תוספת יוקר במקך של 10 ל"י. ביחד הכחות השנה לא עשינו את החישוב, אבל ההחלטות הכללית היא אותו מכוס שהיו"ר נקבה, 390 ל"י במוצע. בדיוק אינני יכול לענות.

היו"ר שאלה אם נחבטלו ההקצבות למורים שאינם כלולים במסגרת. בזמן שהישיבה את שכר הלימוד, התחשבנו רק באותן ההוצאות שאנחנו אשרנו, וממילא אין לרשות בחי הספר סכום אחר שאיננו מאושר. הנכון הוא שבשנה הבאה תהיה דרישה כלפי ההורים להעלות ב-10,800 ל"י את שכר הלימוד, וזה בחלקו לכיסוי שכר המורים וחלקו לכיסוי החזרה השליש המוקפא. 40% שולמו, ו-60% עד כמה שמעתי ישולמו באוגוסט. בחישוב כלולים גם השלומים פוציאליים למורים שעוד אפרט מהם. יחד הם מהווים 16,5%, וזה בטוח לאומי, הבראה, הפרשה לקופת חולים, קרן השוואה ו-8% השתתפות בקופת הפנסיה מצד המעביד. קודם הייתה דרישה לשחרר את המורים מכל השתתפות, וכידוע עכשו זה יצטמצם, אך הגבול הסופי עדיין לא נקבע. לעת עתה זה נקבע על יסוד של 8% מצד המעביד.

לפי ההוראות שנתנו אין בית הספר רשאי לגבות יותר מאשר שכר לימוד בשעור של 360 ל"י. בכחות אחרות בשנת חשי"ח לא קבענו את התקרה אלא דרשנו להקטיא את שכר הלימוד כפי שהיה בשנה שעברה בהפרש חומת היוקר.

אשר לפיצויים, אקרא את המעיפים שמופיעים פיצויים. לפי חישובנו המכוס איננו גדול, כי מורה היוצא לפנסיה איננו זכאי לפיצויים. בחחשיב יש 13 נקודות. משכרת מורים והנהלה - 42 ורבע שעה, השלומים פוציאליים בגובה של 16,5%, שולמו מחוץ לתכניה הלימודים, חוגים, מועדונים, כל מה שביח ספר רוצה להוסיף. פקידות אדמיניסטרטיבית, ספרן, שרות נקיון, שרות רפואי, ציוד לימודי, השתתפות בקרן להשתלמות מורים. הוצאות אדמיניסטרטיביות אחרות, פחות, גביה ופיצויים, החזקה הבית, תיקונים ודמי שרותים.

למה מוקדש הסכום של 137 מלף ל"י המופיע
כהפרשה לקרן המשותפת עם הסוכנות. זהו לא סעיף חדש בתקציב, אלא זה
מופיע בכל שנה. השינוי היחידי שצריך היה לחול, וחל השנה הוא שהקרן
הזו איננה מטמנת את תלמידי כ"תה ס', כי הם כלולים בשכר לימוד מודרג,
אבל ממשיכים לפי העקרונות של השנים הקודמות, לתת סטיפנדיות למחוסרי
יכלת מערות המזרח ומהעולים שכתות י', יא', יב', וחוז' מזה מטמנת בחלקה
את ההוצאה של החזקת כתות עזר שעליהם עוד אדבר אחר כך.

היו"ר ש. פרסיץ: רציתי לדעת כמה סטיפנדיות נתנו במסגרת הסכום הזה.

מר שריד: מר ארדיטי נתן השבוע תשובה בכנסת בקשר עם כל הסטיפנדיות האלה.

ד"ר קצנלבוגן: נשאלתי כמה מתבטאת השנתיות המשלה או הרטויות הטקסיות על כל ילד, אני יכל לענות על זה רק כלפי אלה הנהנים משכר לימוד מודרג בכ"תה ס', ההנחה היא שהורים נושאים בעול של 55% עד 60% מההוצאה. בנוגע ליתר הכתות אינני יכול לענות.

א. רזיאל-נאור שאלה אם התכנית הזו של שכר לימוד מודרג היתה "טובה ליהודים" או רעה ליהודים". על זה אני יכול לענות כי הסיכום, שאיננו יכול להיות עדיין סופי, כי אנחנו באמצע שנת הלימודים, הוא שאם היו ממשיכים בשכר לימוד כמו שהיה בשנה שעברה, והיו נותנים סטיפנדיות לתלמידים באופן פרופורציונלי היה גדל מספר מקבלי הסטיפנדיות, כי גדל מספר התלמידים בכ"תה ס', ומספר המקבלים מהסכנות עליהן דברה א. רזיאל-נאור היה מגיע ל-1155 תלמידים. מספר לימוד מודרג בכ"תה ס' נהנים 1466 תלמידים, מאלה הידועים לנו, לא ידוע לנו על אלה ההולכים לבתי ספר אחרים. הילדים האלה על פי רוב נמצאים בדרגות הנמוכות של שכר לימוד מודרג, מה' עד ח', ולא בדרגות הגבוהות מ-א' עד ד'. כל ילד בדרגה ה' מקבל 10 ל"י יותר מאשר היה מקבל בשנה שעברה. דרגה ו' 40 ל"י, ז' 80 ל"י, ח' 130 ל"י. בשנה שעברה הוא קבל 140 ל"י והשנה הוא יקבל 270 ל"י.

כטאני רואה את הסיכום הזה, אם כי הוא סיכום זמני, אני מוכרח לענות שזה "טוב ליהודים". אשר לכתות הנשירה, אינני חושב שאנחנו יכולים היינו עכשו למסור יריעה מוסמכת על אחוז הנשירה בכיתה אשר הונהג בה שכר לימוד מודרג. עם תום שנת הלימודים, כאשר יהיו בידינו כל הסיכומים, נוכל לענות.

א. רזיאל-נאור שאלה האלה של סטיפנדיות. מופיע בהסכם הסוכנות ומקדמה, והיא חלבה שיש פה שני דברים טובים. המזל הוא שנת התקציב איננה חופפת את שנת הלימודים, משום כך כל שנת תקציב מתחילה בסופה של שנת הלימודים. הכסף שאנו מוציאים בסוף שנת הלימודים שזה תחילת שנת התקציב אנו מכנים בשם השלמה, ובאשר לתחילת שנת הלימודים אנחנו קוראים לזה מקדמה. למעשה זה מצטרף יחד לאותה הסטיפנדיה של 140 ל"י.

נשאלתי איך מחלקים תמיכה בהוצאות הנסיעה. אנחנו היינה עוד לא גמרנו את החלוקה הזו, משום כך אני יכול למסור מה שהיה בשנה שעברה. נהנו מהתמיכה הזו כ-180 תלמידים בסכומים של 20 עד 100 ל"י לשנה. זה תלוי בהוצאות הנסיעה של התלמידים, אבל זה מתיחס לשנת הלימודים תש"ז. בתש"ח עומד לרשותנו אותו הסכום, אבל אין בידינו הסיכום הסופי של ההחלטה.

אשר לשאלה - תמיכה במוסדות הקולטים ילדי עולים. הסנה עוד לא חילקנו את כל הסכומים, אבל נתנו לבית-ספר תיכוני באסקלון, שני בתי-ספר בבאר-טבע, צפת, שני בתי-ספר ברמלה-לוד; סבריה, חדרה, חולדה, כפר חב"ד, שני בתי ספר בעפולה, נהריה, עין החורט, רחובות. תמיכה נוספת זו למקומות הקולטים עליה ניתנת מטתי סיבות. א) כי אין מספר התלמידים עם בכיתה מספיק גדול על מנת לכסות את כל ההוצאות. ב) יכולתם הכספית של ההורים היא קטנה ואינם יכולים לשלם.

התמיכה ניתנת בצורה זו שהמפקח נדרס לבדוק את המצב בכל בית ספר ולהציע לאיזה בית ספר יש צורך לתת תמיכה נוספת, מתוך הסיבות שמניתי, על מנת שאפשר יהיה להתחזקו. אחרי המלצת המפקח, ישנה ועדה בתוך המסדר אשר מחליטה על מתן המענק ועל גודלו.

א. רוזאל-נאור שאלה בנוגע להחלטה במתמטיקה אשר בה נכסלו רבים בבחינות הבגרות. בבחינות הבגרות בקיץ היו בתי-ספר, לא כולם, אשר בהם גדל אחוז הנכסלים במתמטיקה מעל הרגיל. המורים טענו שהסאלון לא היה מותאם לתכנית. מסוד החינוך הרכיב ועדה של מומחים אשר בדקו את הסאלון ואת התכנית, וקבעו שהסאלון היה בהתאם לתכנית, אלא היתה עם שאלה אחת או שתיים שאינן רגילות. לא שהם מחוץ למסגרת התכנית, אלא התלמידים לא רגילים לחשוב בקטגוריות של שאלות כאלה. מתוך התחשבות בזה אנחנו נהגנו במקרים שזה יכול היה להכשיל את התלמידים, להקל בציון כדי לייסר את ההורים האלה.

אשר לשאלה - כמה תלמידים מבקרים בכיתות המעבר, אשר אלה הן כיתות העזר שאנחנו טקימים ליד כיתות ט' בעיקר לתלמידים מנורמה ב' כדי שיוכלו להגיע במסך הסנה לרמה. הסנה מתקיימות 110 כיתות כאלה בתוך 55 מוסדות חינוך. ניתנו בסך הכל 230 מעורים בשבוע. לא יכולתי לברר היום, מסיבות בלתי תלויות בי, מהו המספר המדויק של התלמידים המשתתפים בכיתות האלה. נמסר לי שזה בין 900 ל-1000 ילדים. יש מפקח מיוחד הגודק את הצרכים של כל בית ספר ולפי זה קובע את הדברים.

התשובה האחרונה ארצית לענות היא לשאלתה של א. רוזאל-נאור - מדוע יש במסגרת של הוצאה הקרובה ל-1 מיליון ל"י, 22 אלף ל"י בשביל הוצאות אדמיניסטרטיביות בקשר לסכר לימוד מודרני, בניגוד לדעתה אני חושב שאחוז ההוצאות האדמיניסטרטיביות אינן גדולות. אני מניח שאילו היינו מפרנסים את ההוצאה האדמיניסטרטיבית במקום אחר, היינו צריכים להעביר לסם כסף, וזה היה מופיע בסעיף אחר. אבל אי אפשר לבצע את הפעולה הזו אחר היא ראשונית אצלנו הסנה. נציבות שרות המדינה והאוצר שלחו אלינו בוחן אשר איסר את זה.

בזה סיימתי את תשובותי במידה שיכולתי.

ד. צברי:

שאלתי איננה יסירה לענין גר אנו דנים אך מענינת אותי. ביום חמישי זה נתקיימות בחינות של המעבר לסכר הלימוד. אני רוצה לדעת מדוע הקדמתם את זה. הודעתם רק ב-26 לינואר, מחרתיים זה 27 לפברואר, זאת אומרת, חודש ימים שהמורים ידעו על זה. אני רוצה לדעת מדוע עשיתם זאת.

ד"ר אבידור:

מצד אחד אינני יודע מה זאת אומרת, יותר מדי מוקדם. יש דעה אצלנו שצריך לעשות זאת בראשית שנת הלימודים, וגבלי להודיע. כי זו תהיה הכנה רגילה של התלמידים ולא דבר אחר.

לא נתוכח יותר על שאלה זו.

היו"ר ס. פרסיץ:

ד"ר אבידור:

היו"ר ח. פרסיץ שאלה על מספרי הילדים בגנים של המעוטים, והיכן זה מופיע. אני רוצה להפנות תשומת לבכם לעמ' 209 של דברי ההסבר, וגם להרחיב את ההסבר לפני מתן המספרים. כאן כתוב - כתיב א' למעוטים - 8191 ילדים. אם סמטם לב בסנה מעברה בכיתה א' היו רק 4000. הסיבה היא שבמספר 8000 כללו גם את ילדי הגן.

אני רוצה להסביר באופן כללי שתדעו

כי לוחות המספרים הניתנים בדברי ההסבר הם אך ורק למטרה אחת - תקציב ואין לשפוט ולהקשות מהם על סטטיסטיקה ומספרים כלליים של תלמידים. הם נכללו כאן הילדים של גני הילדים הערביים בסעיף אחד, זה שבני המסלמים לגנות בגנים אלה את מסכורתן מסעיף תקציב של מסכורת מורים. הלוח הזה של מספרים, איפוא, הוא לוח מספרים תקציבי. אם אנחנו אומרים שיש הפרט ב-10 אלפים תלמידים, אז מספר זה מרווח לפעמים ענין של 300 מסרות, ולגבי תקציב זה איננו אומר שום דבר. כי 10 אלפים ילדים מפורזים ילד ילד ב-10 אלפים כיתות, לגבי תקציב זה איננו אומר שום דבר. כאשר אנחנו בונים תקציב אין לנו מספרים מדויקים כי זה בראשית השנה, אלא יש לנו תקנים. לגבי תקנים אין חשיבות למספר הילדים בכיתה, ועל כן הייתי מבקש כי בזמן שמקשים על מספרים, יש להקשות רק על מספרים בתקציב ולא על דברי ההסבר, כי זה רק לבנית התקציב. כאשר אנחנו בספספר בונים את המספרים יש לנו רק ידיעה על אומדן.

היו"ר ח. פרסיץ:

האם אינך חושב שבענינים אלה צריכה תמיד לבוא הערה מתאימה בדברי ההסבר. מה עוד שבסנה מעברה כללתם את הגנים בסבלא הזו, והסנה לא.

ד"ר אבידור:

היו"ר ח. פרסיץ שאלה בדבר מספר

המפקחות על גני הילדים, וגם מספרי הכתות בגני הילדים. לפי טעה יש לי מספרים פרט לגני ילדים פרטיים או של ארגוני הנשים. 1402 כיתות גן מהם 269 מוחזקות, ואז יוצא לפי החשבון שיש לכל מפקחת יותר מ-62 גנים, אלא 70 ויותר. וכאן הבעיה איננה זו אם להוסיף עוד מפקחת או עוד שתיים או שלש. זה לא יפתור את הבעיה של הגנות, ובפרט של הבלתי מוסמכות הזקוקות להדרכה, ואף אם גם תבוא המפקחת לא פעמיים אלא יותר פעמים אין זה פותר את הבעיה. בכלל התרגלנו למחשבה, כיון שיש מורים בלתי מוסמכים, כאילו ביקור נוסף של המפקחת פותר את הבעיה. לא. בדרך כלל יש לנו מספר לא קטן של מפקחים באופן יחסי לארצות אחרות. הפיקוח צריך לסמט כאן שני תפקידים. תפקיד של פיקוח אשר בא לבדוק דברים מנהליים, והדרכה.

ההדרכה איננה יכולה להיות אינדיבידואלית מצד המפקחים, אלא מוכרחה להיות בעיקרה של קבוצות של גנות, וכך אנחנו מודלים את הפיקוח להדרכה קולקטיבית יותר מאשר אינדיבידואלית. ואנחנו מחייבים את מספר המפקחות בסנה לשנה. הוא הדין בכל סחתי החינוך, גם החינוך יסודי תיכון וכו'. אי אפשר שמפקחים ימלאו את מקומם של מורים או מנהלים, אבל המפקחת צריכה לדעת שאם יש תחת פיקוחה 70 גנות אזי שיפול אינדיבידואלי היא צריכה להקדיש ל-10 גנות, ובאחרות צריכה להיות הדרכה קולקטיבית. וכך הן עושות. ואנחנו צריכים לעבור לפסים אלה גם בחינוך היסודי וגם בחינוך תיכון, היינו שההדרכה תהיה יותר קולקטיבית. אי אפשר להגדיל את מספר המפקחות באותו קצב של מספר המורים.

לגבי גנות הייתי רוצה שמכלנו המפקחות תהיינה בעלות הסכלה גבוהה יותר. אין לנו כאלה. אנחנו משנים גנות צעירה שהיתה גנות טובה במשך כמה שנים, כי אין לנו אחרות. (א. רזיאל - נאור: היתה כיתה מיוחדת בבתי ספר לחינוך) היא ישנה.

היו"ר ח. פרסיץ:

אם כך הוא הדבר, אז איך אמרת קודם שהגנות האלה מספלות במרוכז. מה, איפוא, היכולת שלהן לספל במרוכז?

ד"ר אבידור:

מהין ה-19 שיש לנו כיום, ישנן 10

שהן בעלות השכלה גבוהה יותר. אין ערך רב להוסיף עוד טקחות מבלי שתהיינה בעלות רמה.

היו"ר ש. פרסיץ האלה בנוגע לניסויים הנעשים בגני הילדים. אנחנו עושים ניסויים שונים בגני ילדים בעיקר של השכבות הדלות אשר בסביבתם לא קבלו את הדרוש להתפתחותם, וזה נעשה בסיטה אינטנסיבית לקדם את הילדים. הניסוי התחיל רק השנה, כך שקשה עדיין להסיק מסקנות. אנחנו שם משתדלים להכניס סדר יום מוגדר ומצוינות התכנית והנושאים יהיו יותר מותאמים לגילם. כמו כן משתדלים שהכיתות האלה לא יהיו בהן יותר מאשר 40 ילד. בסוף השנה נבחן ובשתדל להסיק מזה מסקנות. יש שם יותר הדרכה ופיקוח רב יותר, והדבר נעשה ב-30 כיתות.

על האלה - האם קיימות כיתות לחינוך

מיוחד בגנים בני רוצה לענות שיש לנו כיום 7 כיתות כאלה. יש 3 כיתות בני"ס לילדים חרטים אלמים, יש כיתה אחת לילדים עורים, ויש עוד כיתה אחת בחיפה ו-2 בתל אביב שהרשויות המקומיות מחזיקות בהן. אלה הן 7 כיתות שיש בהן סיפול גם מצד גני הילדים וגם מצד החינוך המיוחד.

היו"ר ש. פרסיץ האלה מהי הסיבה שמסכורת

הטורים בבתי-ספר ליד רשויות חינוך מקומיות מגיע בממוצע ל-107,500 ל"י, בכיתות בישובים - 123,800 ל"י ובבתי-ספר מוחזקים - 114,900 ל"י. הטעם הוא פשוט, גודל הכיתות ושאלת ותק הטורים. כמו כן האלה עם הטורים הם מוסמכים או בלתי מוסמכים.

היו"ר ש. פרסיץ האלה מהו התקציב המוצע

בין בתי-ספר משלכתיים ומשלכתיים-דתיים. חישוב מדויק כמה עולה חינוך משלכתי וחינוך משלכתי דתי לא יכולנו לעשות. אני גם מפקפק עם המצדדי בכלל לעשות זאת, כי פה ישנה גם שאלת שמירת המנהל הכללי וכו', אבל השפתה שישנו הוא הממוצע בכיתות.

לגבי תשי"ז אני יכול לומר שהממוצע לכיתה

בחינוך היסודי בדרך כלל המדינה היה 31,5 תלמיד. אגב, הממוצע לכיתה בבתי-ספר מוחזקים היה יותר קטן, 26 ו-2 עשיריות. בבתי-ספר המשלכתיים היה הממוצע בשנה שעבר - 32 ו-7 עשיריות, בתי-ספר משלכתיים דתיים - 29. בסוכר - 27,5. אז כאן אפשר היה לומר, הנה כיון שהכיתה בבית-הספר המשלכתי גדולה יותר ב-2 ו-7 עשיריות, אז החינוך הדתי עולה יותר ביוקר, אבל אני אפשר לומר זאת כך, כי צריך להדווק. בבתי-ספר דתיים משלכתיים לפסל יש יותר טורים עשירים, ויש פחות יותר גדול של טורים בלתי מוסמכים. יכול להיות שבכסף זה עולה פחות. על כל פנים, זה יהיה משבון קשה ומסור. בתי-הספר המשלכתיים דתיים הם הרבה יותר קטנים הממוצע כאן היה 232, בצד הממוצע בבתי ספר משלכתיים היה 310.

היו"ר ש. פרסיץ:

מה היה גילו היה הצלנו רק בית-ספר משלכתי אחד, יהיה דתי זה לא חשוב, אבל אחד. אני חפצה לומר האם הדבר הזה היה נותן לנו אפשרות של קיטובים ניכרים, או לא. אני אחיג את החשבון בעוד זמן מה, אבל אינני יודעת שתי.

ב"ר אבינר:

בחינוך המוחזק אין הגדל. במשלכתי זה 26 ו-6 עשיריות, בדתי 25 ו-7 עשיריות.

היו"ר ש. פרסיץ וכן האורים האלו בענין

הסעיפים המוקדמים לחקלאות, לשלאכה, לתעוד, חינוך מוסיקלי, חינוך גופני, כיצד זה מחולק. אני יכול לומר שהם העקרונות והם הנכונים. האחד - להעדיף בתי-ספר בישובי עולים בכל הצורך שאנחנו נותנים. העיקרון השני הוא, לחוץ לישובי העולים, אנחנו מנהלים טנ"ס עם הוועדות המקומיות בלשון זו - אנחנו ניתן לפי 100 ל"י לצורך ספורטיבי ואתה תדאגו לטובתם. זה מתחלק לפעמים לפי הצרכים והאפשרויות והטנ"ס שבכל מקום ובקום. לשנה הסוספת לא נטרנו עדיין את הטנ"ס. אנחנו נוכל כיום לתת מאשרים רק לגבי תשי"ז, אבל לפעם הסכומים האלה בתקציב מפעילים סכומים הרבה יותר

היו"ר ט. פרסיץ שאלה בשנין הספריות
בבתי-ספר מוחזקים, כי הנה ישנו לשם כך רק סכום של 10 אלפים ל"י.
אנחנו יודעים שהסכום הוא קטן, ויש לנו שתי נחשות לא גדולות. השנה
נפעם הראשונה היתה הקצבה לכך, ויש כבר הגדלה, ושנית, שזה רק חלק
מהכסף של בית-הנשיא, וכי יש שם הרבה יותר. אבל אנחנו מודים שצריך
להביא דברים אלה לברור, וגם את המביעה שלא די בחלוקת הספרים, אלא
כיצד יישטרו, בעיה זו קיימת גם לגבי ספרי הלימוד, אמנם הדבר הולך
ומסתפר אך עדיין אינן תוצאות מספיקות.

היו"ר ט. פרסיץ שאלה על דבר הסכום
שהוקדש לטיולים לילדים בבתי-ספר המוחזקים. הסכום שזה הוא בסביבות
10 אלפים ל"י, אבל הינו הרבה יותר גדול מאשר בשנה שעברה. אנחנו
מגדילים שנה שנה, קטעה קטעה. אי אפשר לעשות כאן חלוקה לכל הילדים,
כי צריך לקחת בחשבון ילדים עד כיתה ה' אינם צריכים לנסוע, אלה מטיילים
ברגל. כסף הנסיעות הוא במייל כיתות ז' ח', ויש להביא בחשבון המספרות
אלה כיתות ח' הן טענות שפד.

בקשר לשאלה - כמה כיתות נלצות ל"י וכמה
חסרות, זאת נדע כאשר נסכים.

היו"ר ט. פרסיץ שאלה בכמה בתי-ספר נעלים
ניסויים לשיפור ההוראה והקליטה הלשונית ובכמה שעות הדבר מתבטא. השעות
שעמדו לרשותנו מבחינה תקציבית חולקו בצורה זו: במחוז ירושלים -
לקליטה לשונית - 280 שעות. לכיתות עזר לשניעת השארות - 310 שעות.
במחוז הדרום - קליטה לשונית - 470; שניעת השארות - 300; במחוז תל-אביב -
קליטה לשונית - 850; שניעת השארות - 900. במחוז המרכז - קליטה לשונית -
730; שניעת השארות - 720. מחוז חיפה - קליטה לשונית - 490; שניעת
השארות - 350. הצפון - קליטה לשונית - 500; שניעת השארות - 400.

נוסף לזה נתנו סיוע גם לחינוך הפגאני.

50 שעות לקליטה לשונית, ו-85 שעות לשניעת ההשארות. מסיכום, לקליטה
לשונית נתנו 3450 שעות, ולשניעת ההשארות - 3065. הקליטה הלשונית
הקיפה 337 בתי-ספר, וכ-45% מהם זה ישובי עליים שטס. והיתר בישובים
שעורבים, וזה הקיף כ-9700 תלמידים.

שעורי עזר לשניעת ההשארות הקיכו 449
בתי-ספר, וזה הקיף 12 אלף תלמידים. ערי עולים, מעברות וישובי עולים -
38%; ההתישבות הותיקה - 2%; וישובים ותיקים אחרים - 60%. כל זה בקיץ
לכיתות ב' - ז'.

היו"ר ט. פרסיץ שאלה - כמה בתי-ספר

איזוריים קיימים השנה ולכמה ילדים. קיימים השנה 74 בתי-ספר איזוריים
וטטותפים. ופה יש כאילו הפרדה. הם מוערים בית-ספר שעות, זה לשני
מקומות. לשאלה מזה זה בית-ספר איזורי. הם מוערים 280 ישובים, ויש
בהם כ-17.500 תלמידים השנה.

לשאלה - האם סעיף חצית ילדים

בסכום 290 אלף ל"י מכסה את כל ההוצאות ואם הרשויות המקומיות מתחמקות.
אני רוצה לענות כי הרשויות המקומיות משתפות בערך ב-20% נוסף על כך.

היו"ר ט. פרסיץ שאלה הדבר קצובים בתקן

כבר אמרתי - אין קצובים בתקן. אקריא רק קטע קטן. התקן היסודי בכיתות
א', ב', ג' הוא - 24 שעות בשבוע. כיתה ה' - 25; כיתה ו' - 26; כיתות
ז; ט' - 27. אבל הוספנו ואטרנו - מספר השעורים הנ"ל בכיתות ה' - ח',
איננו כולל את השעורים להוראת המלאכה. בתקן כללנו 28 שעות לכיתות ה',
ו-29 לכיתות ז', היינו 3 שעות למלאכה. רציתי שיינתנו השעורים למלאכה
כתוספת לתקן היסודי כמפורט להלן.

ואחר כך יסנה עוד הערה - כדי להבטיח
שימוש מלא ויכיל של הסעורים לעבודת מלאכה וחקלאות, שצמנו לנכון
להוציאם מכלל סעורי התקן היסודי ולקבוע להם חישוב מיוחד בתקן. על
המסקחים להקפיד על כך שסעורים אלה ינוצלו אך ורק למטרה הנקבעת להם.

הסיכונים הראשוניים שיש לנו במסח זה
הם שהסנה יש יותר סעורים למלאכה וחקלאות בכל בתי הספר, שיהם יינתנו
יכולים להסתמס במעות אלה ללימוד מקצועות אחרים.

יו"ר ס. פרסיץ: אני חפצה לשאול. מה כתוב - בבתי-ספר
שיס בהם האפשרות להוראת החקלאות.

ובכמה בתי-ספר יש?

ד"ר אבידור: ברובם הגדול יש.

יו"ר ס. פרסיץ: אתם מודעים במקום אחר שיש רק ב-144
בתי-ספר אפשרות כזו.

ד"ר אבידור: בשני שלי של בתי-הספר יש חקלאות.
הסנה יש מאמץ מוגבר מבכל מקום יינתנו
הסעורים למלאכה והתעטלות. בהתעטלות יש סיפור יוצא מהרגיל.

מר טריד: במקום שאין אפשרות ללימוד החקלאות
אנחנו גונים חוות.

יו"ר ס. פרסיץ: אני על הערת בינים זו נרסה לי להוסיף
הערת בינים. אם הכוונה היא לטובה, ואין
לי כל ספק שהכוונה היא לטובה, אז צריך באמת להסתמס בה לטובה. פרום
הדבר, ההערה שאתה הערת היא לא לטובה. אתה אמרת, כי אנחנו חפצים
בבתי-ספר אלה שיש בהם האפשרות, לתת זאת.

מר טריד: אני אמרתי שאם יש בית-ספר שאין לו
אפילו רבע דונם אדמה, וטובן כי בלי
אדמה אי אפשר ללמד חקלאות, אזי במקומות כאלה אנחנו מפתחים חוות
חקלאיות, ופיתחנו רשת גדולה של חוות כאלה בתל-אביב, הרמת-גן,
בפתח-תקוה ובירושלים. אבל אם אין חווה ואין גם אדמה, במקום כזה
לא ניתנות הסעות לחקלאות.

יו"ר ס. פרסיץ: פרום הדבר שהכוונה הטובה להגביר
במקומות האלה את לימוד החקלאות לא
ניתנת לבצוע. נשמלת, שיפוא, השאלה מדוע אסור בבתי-ספר אלה להסתמס
בסעות אלה כדי לתת לילדים את האפשרות ללימוד משהו אחר. אתם יודעים
מה פרום הדבר לא לתת 4 סעות בשבוע? זה מירוסו להוציא את הילדים מן
קודם לרחוב, לתת להם זמן ללימוד עוד מהמידות 'הטובות' של החינוך, וחוק
מזה אנחנו יודעים את הישיגיהם הגדולים של הילדים שלנו ומת דמתם.
האם אין אפשרות לתת להם סעורים נוספים בכברית ובחשבון ובכל אותם
דברים שאנחנו זקוקים להם?

דבר שני - צריך לעשות כמה סקר בכמה
בתי-ספר אין אפשרות ללמד את המקצועות האלה, ולדעת כמה כסף צריך
להוציא על כך, כדי שפעם אסור יהיה לא לקטח את הילדים האלה.

ד"ר אבידור: למעשה כמעט ואין בית-ספר כיום שאין
בו או סעורים לחקלאות או למלאכה.
יש בתי-ספר שיש בהם רק חקלאות או רק מלאכה, ניתנים 3 סעורים ולא 4.
וחזקה על המסקחים שלנו שהם טעונינים להכנים בכל מקום יותר ויותר,
אם נרסה להעביר מקצוע למקצוע, אזי המקצועות האלה יקופחו.

היו"ר ס. פרסיץ שאלה על ושיטת המועדונים
החקלאיים, זה ישנו כמון בפרוס. (ראה נספח)

בענין נערים עובדים - יותר משה שנתמך
לכם כמון על ידי מר לויט, אינני יכול להוסיף. הוא נתן לכם את המוצר
באקומות הטונים, גם הם יהיה מפקד, ואז יהיה דבר יותר מדוייק. את
שערת ש-100 אלף הל"י שהוזכרו בחינוך תיכון זה לילדים עובדים, ללימוד
סקציות בצורת החינוך המסולב. ובכן, בחינוך לילדים עובדים לא היה
לנו די כסף. שנית, הדסכם כמון, כי מאחר ובכיתות המסולבות האלה ישנם
ילדים אשר גמרו כבר בית-ספר יסודי, הנחנו לוקחים מהם לחינוך האל-יסודי.

ר. הקטין שאלה מהו מספר הילדים שהחינוך
המסלים מקיף, התשובה היא - 42 אלף, זה איננו כולל את הקייטנות כמון
יש 50 אלף.

לשאלתה של ר. הקטין מהו הסכום שנועד
ללימודי החקלאות והטלאכה. הסברתי כיצד זה ניתן, הדבר נעשה בצורה של
מו"ם מקומי. הטפחה לתקלאות בא לרשות המקומית ופונה הלחון זו - אני
אתן לכם ציוד מסויים אם אתם תתנו את הקרקע וכו'. הכוונה היא להרחיב
יותר ויותר את לימודי החקלאות ולימודי הטלאכה. והערה, זה איננו כולל
מסכורת המורים.

ר. הקטין שאלה בדבר ילדי המיעוטים.
היתה הדאגה לאותו בית-ספר בג'לג'יליה. הם יתחילו אולי לבנות בפרד
זמן קצר, אך הבעיה עם היתה ריב של מסכיות קודם כל בתוך הכפר עצמו.
הנחנו דרשנו ממסדר הפנים שיתערב בדבר, ועדת בנין הערים אשרה היא
מוכרחה לקבל את חוות הדעת של הכפר, ופה היו חילוקי דעות על בחירת המקום,
אך חוסכני סנגלים כבר לבניה בעוד כמה שבועות. על כל פנים הכסף כל
הזמן היה מוכן.

בענין הכשרת מורים, בתקציב מופיע
כתיחת כיתה נוספת, אבל ברצוני לומר שהנחנו עמו מפקקיה עכשו עם
לפתוח כיתה נוספת מעין זו סראיתם בסמינר, כי יכול להיות שתהיה אפשרות
לבנות המסייגות בית-ספר תיכון להצטרף. הנחנו היינו ממכדים מורות.
והשאלה אם תהיינה אלה מורות או גבנות. הנחנו בודקים מתינו אם יש
מספר מספיק של מועמדות, הכיתה ברור שתפתח. מספר הגבנות בבתי-ספר
של הרטיות המקומיות הוא קטן, אבל ישנן גנות המסייגות בהרחה מאד
בתי-ספר עדתיים של הערבים. ויתכן שיחד נוכל להקים כיתה. הנחנו
לא נפתח אותה אם לא תהיינה 50% מועמדות מוסלמיות ו-50% נוצרינת.

ר. הקטין שאלה ביחס לתקציב לספרי
לימוד ערביים שהוגל ל-8000 ל"י ל-18 אלף ל"י. פה אין שאלה תקציבית.
גם 8000 ל"י לא הוצאנו, ו-18 אלף הלוחי ונכלל להוציא. אם נוכל
להוציא עוד, נעביר מסעיף לסעיף. עובר זמן רב עד אשר מקבלים את
הספרים. ברגע שיגמרו לכתוב אותם לא תהיה בעיה של הגבלה תקציבית.
גם אנו מעוניינים מאד להגדיל את מספר הספרים האלה.

אמר לשמנים, בתקציב המיתון אמרו כי
אין חלוקה מדוייקת, אבל יהיה סכום של 300 אלף ל"י לשמנים בבתי-ספר
הערביים.

א. רזיאל-נאור שאלה בנוגע למועדונים
לגיל 5. תשובתי היא - אין, והם אינם החמים לקבל ילדים בגיל 5.
אלה הם מועדונים המיועדים לילדי בתי-הספר,

אינני יכול לענות על השאלה כמה דרוש מבחינה התקציב כדי להשלים את החינוך בבתי-הספר ולעשות אותם חלק בלתי נפרד של החינוך. אפשר היה לעשות זאת באופן מאתיטי, וזה פירושו כמעט להכפיל את התקציב בכל בית-ספר.

נשאלה שאלה - האם יש סקר על התלמידים בחינוך הקדם-מקצועי, כמה החלו ללמוד, כמה ממשיכים, כמה סיימו וכמה נשרו. למעשה יש לנו המספרים לגבי השנה הזו, כי רק בשנת תשי"ח יש המספרים הם עדיין קטנים. המבחן יהיה בשנה הבאה, נעשים סידורים תוך תיאום עם משרד הלבודה ומשרד החקלאות שתהיינה אפשרויות לקלוט את המסיימי הכתות הטרם-חקלאיות ברובם הגדול. אלה שירצו להמשיך תהיה להם האפשרות.

היו"ר ש. פרסיץ:

מר שריד אמר קודם טמפל הפיס נותן 200 אלף ל"י בחביל בנין בתי-ספר מקצועיים וחקלאיים. אני מבינה שזה נוסף על הסכומים שיסגנו בתקציב הפיתוח למוסדות חינוך, וגם נוסף על ה-500 אלף ל"י להרחבת בתי-ספר חקלאיים שיסגנו בתקציב הפיתוח של משרד החקלאות.

מר שריד:

זהו סכום נוסף. אבל אמרתי שהסכום שיש לי נותן הוא עבור חינוך אל-יסודי. אינני בטוח אם זה כולל בתי-ספר חקלאיים, זאת יחליט מפעל הפיס.

ד"ר אבידור:

א. רזיאל-נאור שאלה בנוגע למגמה המזרחית בבתי-הספר התיכוניים. בשנה זו ישנם 88 תלמידים במגמה הזו. בתקציב יש סכום כסף לעזרה למגמה המזרחית, מפני שבתי-הספר התיכוניים מוענים, ובצדק, שהכיתות האלה הן קטנות, והם מפסיקים בשום כך את הלימודים. אנחנו מסתדלים לעודד את המגמה הזו, ועוזרים מבחינה תקציבית. אנו מכסים את ההפסד של הכיתות האלה.

ביחס לבחינות הבגרות והתוכניות, ואם יש סקר. אני מוכן לתת מספרים אחדים. אם כי בדרך כלל מספר הנכסלים בבית תשי"ז היה קצת יותר גדול מאלה של תשס"ז. השנה נכסלו 35% ו-2 עשיריות לעומת 34% ו-4 עשיריות בשנה שעברה. למעשה התוצאות של הבחינות הבגרות בתשי"ז הם הרבה יותר טובות מאשר בתשס"ז. כי מה שמוריד את האחוז, זה סקטור אחד קטן בבתי-הספר התיכוניים, בתי-ספר לנסיון הולתי מוכרים. וזו בתי-הספר הם של בוקר, ומוכרים. למשל, מתוך 3431 המבחנים, היו 2443, יותר משני שלישים, בבתי-ספר מוכרים של בוקר.

וכאן היתה הטבה, לא גדולה, אבל לעומת 22% ו-9 עשיריות של נכסלים בשנה שעברה, היה השנה אחוז הנכסלים רק 20% ו-8 עשיריות. בבתי-ספר של בוקר הסדירים, יש שיפור. אבל בבתי-ספר לנסיון, אותם בתי-ספר קטנים וחדשים שיש בהם בסך-הכל 448 מבחנים, היתה כאן הפעם ירידה, ובמקום שבשנה שעברה נכסלו 50%, השנה 51%. זה מוריד את הממוצע. אלה הם בתי-ספר חדשים אשר בפנים הוסיפו ללחו מבחנים ואם כי הם עדיין נסיוניים, ולסגור, או לתת הוראה כזו איננו יכולים. אנו מקווים כי לאט לאט הם ישתפרו בהתאם. ביתר בתי-הספר של בוקר המוכרים יש השנה עליה בכל המקצועות. אפילו באנגליה הממוצע עלה. הציון הממוצע לכל נבחן שהיה 58%, היה השנה 6,3%. במתימטיקה במגמה הריאלית זה היה 6,99% בשנה שעברה וגם השנה. במגמה ההוטניסטית עליה קטנה, מ-6,29% ל-6,65%.

י. סמילנסקי:

משהו איננו בסדר כאן, אם המגמה הריאלית האחרון הממוצע הוא 6,99%.

ד"ר אבידור:

הגבוה ביותר הוא 7,4%. מתנ"ך זה 6,87%. זהו אחוז מצוין, כי בדרך כלל זה בין

7%-6 בבחינות הבגרות.

י. סמילנסקי:

למגמה הריאלית הולכים תלמידים אשר נבחרו לכך בגלל כשרונותיהם למתימטיקה, ואם

זהו הציון הגבוה ביותר, או שהו מתכנית או בטיסה איננו כסורה. הנקודות האלה הם סימפוטמים חולניים.

ד"ר אבידור: זה לא יכול להיות גבוה יותר.

י. סמילנסקי: מהו המוצע בספרות המגמה הספרותית.

ד"ר אבידור: בספרות זה 7,3%.

א. רזיאל-נאור שאלה במגוון התודעה היהודית, בדבר תוספת טעה ואיך זה מתבטא בתקציב. לא נקבעה טעה מיוחדת ללימודי התודעה היהודית, אבל בכיתות ז' - י' הוספנו בתקן טעת לימוד למקצועות היהדות.

י. סמילנסקי שאל שאלה ראשונה היפוטטית - נניח שיבוא יום וכל עניני החינוך בגדינה ירוכזו במשרד אחד, האם מירוש הדבר יהיה גם קיטוץ וחסכון. אתן תשובה היפוטטית - אני מניח שכן. אבל חינוך איננו בונים על קיטוץ וחסכון. מתקבל על הדעת שיש ברחובות במקום 3 בתי-ספר יהיה בית-ספר אחד, מובן שבשאלת ההנהלה וגורמים אחרים יהיה חסכון.

י. סמילנסקי שאל ביחס לתתי ספר מוחזקים. בודאי שיש תנועה מתחדת, בלתי פוסקת. המטרה שלנו היא להעביר כל בית-ספר מוחזק ברגע שהרשות המקומית יכולה לקבל אותו על עצמה. לפעמים זה חוזר אחר כך. בבית-סאן העברנו בית-ספר מוחזק לסטטוס רגיל, ואחר כך צריכים היינו להחזירו למצב הקודם. הוא הדין ביחס לבתי-ספר המיוזורים. הנסיה שלנו היא לתמוך בהתפתחות של בתי-ספר איזוריים במידת האפשר.

ביחס למגמה הפדגוגית בבתי-ספר תיכוניים. למעשה זה רק עם שניתן טפל בטה זו, אני רואה בזה תקופת סגור למסיכת יותר ויותר נערים שיכנסו אחר כך לסיניורים, אבל אין כל כוונה לשנות מזה מגמה של קבע.

בענין הספרים לבית.

המטלה של הספרות הורים - אנחנו מטמלים במטלה זו. אנו מקוים למצוא לזה פתרון.

בענין של פיקוח על החזקת ספרים - במידה שאפשר אנחנו מטמלים זאת טמנה לשנה. אך זוהי באמת מטלה קשה.

שאלה אחרונה - ענין של ההכשרה הגופנית. רציתי להסב את תשומת לבכם שיטנה לא רק הגדלה במחלקה להכשרה גופנית, התקציב שאנחנו נביע מתבטא רק ב-217 אלף ל"י ו-45 אלף ל"י לציוד, כי אם יש לנו עוד מטלה מסכורת הורים. והמטלה והרשויות המקומיות מוכיחות עוד כ-1 מיליון וחצי ל"י למסכורת הורים. כך שיש הגדלה טמנה לשנה, אבל אין מיעור לכך. כמובן שאפשר להגדיל עוד.

עניתי על רוב השאלות, אם כי יש עוד שאלות מצריך לבדוק אותן.

היו"ר ט. פרסיץ: יש כמה שאלות מפליהן נמקם להכין את התשובות, אני הייתי מטמה שמתדל לשאול את השאלות שיש לנו בקשר עם השמרת הורים והחינוך הגבוה.

אני רוצה להוסיף בנוגע לחינוך התיכון
על מצבם של בתי-ספר ערב.

א. רוזיאל-נאור:

בנוגע לחינוך התיכון הורכבה ועדת
צלסנר אשר קבעה את סכר הלימוד השודרג. האם היתה ועדה זו או אחרת
אשר קבעה את סכר הלימוד לבתי-ספר תיכוניים של ערב?

ידוע לי שיחנם כמה מוסדות ותיקים
בתל-אביב ובחיפה שעומדים להתחלל בגלל גרבת סכר הלימוד שגורם לכך
שתלמידים לא יכלו להמשיך, והפסיקו. אני רוצה לדעת אם ההוראה שנימצא
לבתי-ספר אלה שלא לגבות יותר מאשר 185 ל"י לסנה היא תוצאה של הוראות
הועדה. (ד"ר קצנלבוגן: הועדה לא קבעה כלל). אז כיצד נקבע הגב הזה,
ומהם הסתייגו? הסייגים שנסמרו לבתי-ספר אלה?

עוד שאלה שנוגעת לנושא זה. בנוגע
לתלמידים שעובדים, לדוגמא מקרה שהיה בחיפה בבית-לפוס, והם חייבים
על-פי חוק החניכות לבקר בסעורים מקצועיים, אבל יחד עם זאת הם גם
רוצים ללמוד בבית-ספר תיכון ערב, ואינם יכולים להסתדר. הפנינים
מתנגדים זה בזה. ראיתי שכתב התראה ששלח מאת משרד העבודה בו הם
מוזהרים שהתקדמותם בלימוד המקצוע איננה מספקת. זאת אומרת, שמצד
אחד חוק החניכות בא כדי לאפשר עליה ברמת המקצועית, אבל מצד שני,
אם נער רוצה לרכוש לעצמו הסכלה כללית, הוא מוצא את דרכו חסוטה.
מה תהיה מדיניות המשרד בענין זה, ואיך אפשר יהיה לגשר בין הגורמים
האלה? האם תהיה אפשרות לקבוע מספר ימים שבוע להשתלמות החניך
במקצועו בעבודה, ולקטר אותו עם איזה בית-ספר תיכון ערב שיסכים
לקבוע הגדלת שעות שבוע?

אין זה נוגע ישירות לתקציב.

היו"ר ט. פרסיץ:

אני מיד אקטר זאת עם התקציב. היות
והכיתות האלה מקבלות תקציב זאת שרד
של משרד החינוך כדי לאפשר לנערים

א. רוזיאל-נאור:

העבודה, כמה תהיה השתתפותו
העובדים להמשיך בלימודים כלליים?

שמעתי שבמכון לקבלת תפודות בגרות
אקסטרניות, מכון אשר נוסד את השלם
של משרד החינוך והתרבות נקבע הסכר עבור קבלת תפודה כזו - 185 ל"י.

ט. כפרי:

המכונים האלה הם פרטיים. אנחנו מקבלים
תשלום רק עבור הבחינה.

ד"ר אבידרור:

אני חפצה לשאול שאלה אחת. האם נכון
הדבר שבאחרון עליות התקציבים השנתיים,

היו"ר ט. פרסיץ:

החינוך התיכון עלה רק ב-1%?

וכיון שאנחנו נדבר עכשיו על החינוך
הגבוה, וכיון שאנחנו מייסדים ומבססים את החינוך הגבוה, החינוך
התיכוני והחינוך היסודי, אני חפצה לשאול שורה של שאלות.

חל גידול בתקציב. החינוך היסודי עלה
ב-12,5%, בני הילדים ב-11%, מחלקת הנוער ב-21%, חינוך תיכון ב-1%,
חינוך גבוה ב-46%, ביניהם לאוניברסיטה העברית 48%, למכונים 28%,
וטכון רייצמן 120%. אם כן יש במדיניות החינוכית קו מסויים אשר
הייתי מאד חפצה להבינו. קו שהוא לפי היכולת. אזי טוב. אם לפי
היכולת אז הרי יכולת יכולה להתחלק לפי הסעיפים שאנחנו מחייבים
אותם ביותר. אם נתפוק להסביר לנו את המדיניות הזו הגדול או בגידול
התלמידים מצד אחד, או נניח מכונים, טענות וכו' שבהם מתבטא החינוך,
/:

גם כן אפשר, אבל דברים אלה אינם מתכסיים בתקציב זה. הייתי, אישית,
חפצה להבין ולדעת את הקו של המדיניות הזו, וטי קובע את הקו? מה
העקרונות הקובעים את הקו הזה?

עכ"פ אני חפצה לשאול כמה שאלות בקרו
להכשרת מורים וחינוך גבוה. אשר להכשרת מורים יש לי קודם כל שאלה
עקרונית. בדברי ההסבר כתוב שהתקציב המוצע להכשרת המורים מכסה נורו
על ההוצאות האדמיניסטרטיביות גם את הטיקוח הן על מוסדות מורים
מוחזקים והן על מוסדות מורים אחרים. חוק החינוך הממלכתי שולל את
הדבר הזה, הוא מכיר רק במוסדות הכשרת מורים מוחזקים על ידי המדינה.
והייתי חפצה לדעת איפה מצאתם את ה"היתר עיסקא" כדי להעמיר את
הדבר הזה.

(ב) תקציב הכשרת המורים, ועלינו לבדוק
על כך, גדל בטקצת השנה וגם ניתנו בו שיפורים מסויימים, אבל בכל זאת
הייתי חפצה לדעת, ופה אני חוזרת לאותה השאלה אשר שאלתי פעמים מספר
והובטחה טובה שלא קבלנוה, גם על ידי השר וגם על ידי המשרד,
הממוצע של הכשרת מורה או גננת באופן שנתי הוא 746 ל"י. סכום זה
קבלתי כבר אחרי שהורדתי מכך את סכום ההסתמפויות הסונות. ואסביר
מאיזה סכומים יצאתי. חילקתי 2 מיליון 115 אלף ל"י ל-2834 תלמידים
אשר אתם קובעים אותם בתלמידי בתי מדרש למורים בסבלא "לכח. הייתי
חפצה לדעת מהי ההתחייבות של המורה כלפי משרד החינוך. דברנו על כך
כבר פעמים רבות מהד. האדם מקבל הכשרה, האם יש איזו התחייבות מהל
המורה אשר לימצא כמורה מוכשר ישרת בשרות המדינה במשך מספר מסויי
של שנים, וימלא את הסליחות אשר עליו לעשות לפי התנאים אשר החינוך
קובע. כמו כן אני חפצה לדעת אם נעשה כבר הסקר כדי לדעת כמה מהתלמידים
האלה אשר גטרו את חוק לימודיהם תוך 10 שנות קיום המדינה נמצאים או
נמצאות עדיין במקצוע, ומה התועלת של עבודתנו? כמה אנחנו מונים את
אותה מערכת החינוך אשר אנחנו מצווים לדאוג לה, אם אנחנו לא נכניס
את כל ההסתייגויות או ההתחייבויות האלה אשר עליהם דברנו?

אני חפצה לדעת אם יש תקן לפתיחת כיתה
בבתי-מדרש למורים. אנחנו כל כך עניים ודלים. שמענו את דברי ד"ר
אבידור בקרו לספריות בבתי-ספר. 10 אלפים ל"י לספריות, כי אין לנו
יותר. אין לנו יותר כדי להוסיף לסעיף טיולים, אבל לכך יש לנו?
להחזיק כיתה בת 7 תלמידים או 14 או 15? לזה יש לנו מסף? לסט מה
נעשים הדברים האלה. זאת חפצה הייתי לדעת.

יש עוד שורה של שאלות, אבל הישיבה

מתקרבת לסיומה.

(הישיבה ננעלה בשעה 13.00)

רמטה רב.